

Fábián László

Grádiccsok

„...in der gedeuteten Welt“
Rilke

Rossz hírek évadja: nyárvég, kora ősz, amikor még tart a forróság, nem érkeztek meg a lemosó esők, vastag por szűrki az út menti növényzetet, az árok mélyéből érett csalánszag árad, elnyomja a sárguló kukorica illatát is, amely mögötte magaslik, itt-ott fakón kéklik ki haragos zöldjéből az egyre virágzó katáng, odébb bakszakáll sárgáll, szélről betyárkóró tör a magasba, és – persze – aggófú meg varádics utal az évszak alapszínére, a rossz hírek évadjára, amikor a föllengzős nyári megvidámódás után megemészthetetlennek tetszik egy baleset, egy rablás, egy elháríthatatlanul közelgő halál híre, a halál folytonos aktualitása, a forróság ugyanis kiégette az agyak friss érzékenységét, de az ismétlődések, a megerősítések ráébresztenek a valóság keserűségére, az önámítás nivótlanságára, hiszen úgyszólván szakadatlanul áramlanak az ilyesféle hírek, most azonban hirtelen fogékonyabbá válik rájuk a lélek, amely estéknént jóval korábban burkolódik sötét magányába, mivel sebesen rövidülnek a nappalok, és ez újra meg újra az önmardosás homályává szűkül, a fájdalom azonosítatlan fantomja kísért a még mindig forró levegőből, könnytelen csuklás – az egész egy hatalmas fosztóképző! váratlanul, igazán meghökkenítő fordulattal az élet megtépázott nimbusza, amely inkább már józan, ám dicstelen lemondás: a múlandóság torokszorító ígérete –

a természetes körtéfán mókusok hancúroznak, időnként a legsatnyább ágakon egyensúlyoznak, a reves törzsön pedig szépséges csuszák tornáznak, hogy ínycségekhez jussanak, élénken kirajzolódnak arcuk fekete sávjai, ez az egyszerűségben is lenyűgöző mintázat, a majdnem sírokkó heveségű szél minduntalan éles port kavar, végigsöpri az udvaron a körtéről, mogyorórol, birsról leszédelő leveleket, valahonnét finom pálinkacefre illatot legyez a fogékony orrba, mögüle halvány gyümölcsös ízek sejlének, kissé fölviányoznak a lesújtó hírek után, és abba a hamis tudatba taszigálnak, hogy az élet apró szépségei végül is pozitív egyenleget eredményezhetnek, ha az emberben megfelelő a fogadókézség, de hát miért ne volna az?

annyi öntudatlan esztendő után, most egy csapásra világossá válik a beteg előtt, hogy vészesen közeleg az elszámolás pillanata, a rovincsé, ha tetszik, elháríthatatlan, kivédhetetlen, és ez a megvilágosodás zavarba hozza, netán félelemben taszítja, gyanakszik, hogy elfecsérelt valamit, amivel esetleg ügyesebben gazdálkodhatott volna, ámbr ez mégsem fogalmazódik meg ilyen tisztasággal, de a rettegés már befészkelte magát a szívbe, rákosodó csíráként fogamzik meg a lélekben, megkezdí roncsolását... ül az öregedő férfi egy széken, amit a ház falához támasztott az árnyékos oldalon, és váratlanul megérti, valójában nem fog megöregedni, nem maradt rá ideje, kapkodva veszi a levegőt, időről időre pedig fújtat egy nagyot, mintha egyszerre próbálná kipréselni mindazt, ami a tüdőben rekedt, a keze ügyében tartott bottal valami kenyérháj felét igyekszik a kutya elé piszkálni, a jóllakott állapot azonban nem reagál törekvésére, alvást színlel, holott amint föl húzza szemhéját, élénk éberség villan a szeméből, inkább csak játssza a kelletlenkedőt, gazdája sem türelmetlen, tudomásul veszi az állat érdektelenségét, ölébe ejti a botot, szundikálással kísérletezik csöndes magányában –

ugyan mi mást tehetne? a ház végében roskadozó fásszín sarkig tárt ajtóval, amelyben különböző életkorú és színű macskák ülnek figyelmesen a szundikáló felé fordulva, imént a kenyérhájra azok sem mozdultak, talán mert nem éhesek vagy nem tekintik méltónak magukhoz a falatot, a feszültség, amely sugárzik belőlük arra utal, hogy tulajdonképpen várakoznak valami igényesebbre, minden esetre a kutyától nem tartanak, az érdeklődőbbje blazírt nyugalommal sétálgat a nagy testű állat körül, figyelmük kizárólag az embert tünteti ki, aki azonban hallgat, nem mormolja a szokásos becézó szavakat feléjük, amelyek nyomában magasra kunkorított farokkal rohannak gazdájukhoz és dörgölöznek nadrágja szárához, ezúttal nem tudják mire vélni, miért maradnak el a hangok, mire ez a mozdulatlan hallgatás, ez a béna csönd, csak azt látják, a kutya is mozdulatlan –

valójában a férfi nem alszik, botorkál az álomhatáron, átjutni rajta képtelen, marad abban a felemás állapotban, ami sem nem ébrenlét, sem nem alvás, viszont rendületlenül sorjázza a látomásokat, ismert és ismeretlen képeket, noha szokatlan rendben, meghökkenítő kapcsolásokban, döbbenetes összefüggéseket tárva föl, bonyodalmas rejtezkedései a mindenképpen szimplább valóságnak, szóval bűvöletben: tántorogva a bűvölet gyanús izgalmatól az izgalom gyanús bűvöletéig, olykor veszedelmes csapdákat sejtve, máskor megkönnyebbülten föllélegezve egy-egy éles váltástól, mert a képek zuhatagában is jól érzékelhetők a hirtelen fordulatok, ezek a pillanatok nehéz sóhajok formájában buknak fölszínre, még a türelmes állatsereglet is érzékeli, lesi, mit várhat

a következőkben, ám a férfi rabja állapotának, akárha valamiféle fölfedező úton járna, amely kínálkozó titkaival lenyűgözte, és semmivel sem kevesebb ez a fölfedezésnél: nem föltétlenül a helyzetére kap magyarázatokat a képek helyes megfejtéséből, inkább érzelmi viszonylatára eddigi önmagához, amely – úgy érzékeli – kritikusabbra fordult, vissza kell vennie mindenkor kevélységéből, tompítania önteltségét, ami – esetében – bizonyos hitvesztéssel járhat, hiszen azok jórészt a kételyektől mentes hitből fakadtak, éppen úgy, ahogyan másfelől az imádságos, önostorozó alázat – a magasztos pillanatok egyértelműségei;

igen, ez most vitathatatlanul új, szokatlan érzés, amely némiképpen rombolt a személyiségen, még ha az a személyiség bizonyos zavarodottságban leledzett is, ugyanakkor megalapozta egy másféle függés egyelőre ismeretlen hatalmát, amiről még nem tudja, noha halvány, bizonytalan sejtelméi ebbe az irányba tolják, hogy sűrűbb és egyöntetűbb félelem és reménytelenség következményeivel jár, egyszeriben szétfoszlan a látszanak – például – az öröklét beidegzett ígéretei, amikben eddig megingathatatlan bizodalma volt, viszont mintha még markánsabbá rajzolódta volna látomásai a pusztító gonoszról, mintha konkretizálnék számos alakzata, egyértelműbben, félreismerhetlenebbül, mint bármelyik egzorcionista kézikönyv illusztrációiból megismerhette, hitelesebb, plasztikusabb a jelenség, egészen más önvizsgálatot kényszerít ki belőle, mint amelyet akár eddigi legmélyebb bűnbánatában magára erőltetett, egészen más ugyanis a gonoszban úgy hinni, ha nincs ott hasonló erővel a félelem horizontján a megváltás bőkezűsége, az atyai gondoskodás rendíthetetlen tudata: föld és ég fölismert együvé tartozásának megnyugtató mómora;

a kétkedés émezhetetlen mélabúja, amelynek gyöngéd örömeire ő már sosem fog ráérezni –

fölríadt, vagy inkább magához tért, kikécmertget a székből, a bot segítségével lassan odaballagott ahhoz az almafához, amelynek alacsony ágai úgyszólván kínálgatták sárgás-piros gyümölcszeit, ő azonban a bottal előbb a magas füvet hajtogatta szét, nem hullott-e közé érett alma, miután meggyőződött a hiányról, csupán akkor szakított le egyet, amit gondosan kiválasztott, zsebéből hitvány bicskát kotort elő, kezdte darabolni vele a gyümölcsöt, minden egyes darabkáját alaposan megforgatta a szájában, és már csak kellő pépesítés után nyelte le, miáltal az elfogyasztása jócskán elhúzódott, pontosan a fa alatt történt, mert alig mozdult valamicskét, lehet, hogy arra gondolt, hátha még egyet képes lenne megenni, de nem, legyintett, visszaténfergett korábbi helyéhez, ahol mozgása élnékséget keltett az állatok körében, egyre szorosabban vették körül, a kutya fölugrált, arcát is megnyalta, amit ugyan gyöngéden, de mégis csak botjával akart honorálni, ám az állat már távolabb ugrándozott, átengedte a terepet a kórusban doromboló-dörgölöző macskáknak, az ember mosolygott, jól esett neki a ragaszkodás, mi több, némi együttérzést hámozott ki belőle, ami – persze – mindössze a félreértelmezett ragaszkodás volt, de hát lényegében mindegy, kellemes érzés ez is, az is, a nyomasztó víziók után pedig kifejezetten szívderítő, szertefoszlott a szorongató magány, derűssé kéklött nyomban az ég is, a fenyegető rémek, ördögök, sárkányok visszahúzódtak a bomladozó képzelet legfenekére, már nem pásztázta riadt tekintet sem a fekete árnyékokat, amiket a ház, a fák, a bokrok vetettek az erős napfényben, a meleg szél változatlanul zörgette a már lehullott leveleket, a torony-magas jegenyén ezüstösen csillogtatta a levelek fonákját, de még a szürke törzs is olykor ezüstbe váltott, talán sosem fogalmazta meg ezzel a magabiztossággal, ám visszavonhatatlanul érezte: boldog volt ebben az idillikus tájban – nehezére esett volna a volt-at kimondani;

maga előtt kívánta titkolni, hogy mindinkább a volt-ba kényszerül, és ennek a volt-nak nemigen mutathatók föl távlatai, ígéretei még annyira sem: rohamosan szűkül léttudattá a létélmény, kimerülőben vannak a mosolygós pillanatok, tompa fáradtság borítja el testét, aminek legalább annyi jótékony hatása is van, hogy némileg kitakarja a helyi fájdalokat, ami azonban rátelepszik az arcra, otthontalan szürkére színezi, ez a kifejezéstelen szürkesség néz vissza rá a tükörből borotválkozáskor, vagy amikor „sebét” – így nevezi a terjeszkedő daganatot – vizsgálja, szárnalmasnak látja magát, ugyanakkor képtelen lenne elviselni bárki szánakozását, dühödten utasított vissza eddig is minden ilyesféle próbálkozást, hiszen azok egytől egyig a volt-ság emlékezetét idézik meg, éppen azt, amit elhessegetne magától –

csak hát itt minden, de minden a múltból beszél!

a jegenyefa látványa – például – egy koratavaszt idéz, amelyben alatta gazdag kucsmagomba zsákmányra lelt, érthetetlen módon sem előtte, sem utána nem fordult elő, többé nem élhette át a lelet örömét, viszont emlékezetéből semmi nem tudja kitörölni: hajoldozva járja körül a tekintélyes törzset, szétkotorja alatta a vastag és penészszagú avart, finom mozdulatokkal rázza ki a kalap lukacsából a földet, rendre begyűjti a változatos méretű példányokat, látja és értékeli, hogy bőséges ebédre valóra akadt, szájában érzi az elképzelt étel tejfölös ízét, akárha máris valóság volna, és nagyon elégedett;

akadtak elégedettségre szolgáló pillanatok korántsem változatos, mondhatni, kalandmentes életében, amelynek újabb napjait ugyancsak egytől egyig tegnapiak ítélte –

egyébként a kalandmentes jelző egyáltalán nem pontos; egyik kalandja szinte az állandósult frissesség jegyében kíséri és kíséri újból meg újból emlékezetét, macacsul előkívánkozik, tolakodva fölérlik, holott valójában

jelentéktelen volt, mit sem alakított élete egyhangúságán, mindössze önazonosságát bolygatta meg, akárha a kellemesség felé terelgette volna érdeklődését, bizonyos elfojtást feszegetett még ha a véletlen komikusságával is, azonnal ráhangolódott, képzelete rögtön építkezni kezdett belőle, észre sem vette, nem akarta észrevenni közönségességét, inkább bújdokló szomorúságra hangolta, talán egy sosem felejtett halottra emlékeztette, talán csak a kamaszkor ziláltságából csempészett vissza némi izgalmat, mindkettőt csökönyös némaság, feneketlen csönd őrizte meg benne a bizonyos frissességgel csakúgy, az esemény pedig mindössze ennyi volt: a legkésőbbi buszról caplatott hazafelé a néptelen úton, amikor egyik lámpaoszlopnál ismeretlen fiatal nőbe botlott, a gyöngye világitásnál is föltűnt elhanyagoltsága, ő azonban ügyet sem vetett ilyen apróságra, az összezsírosodott hajra sem, csupán azt látta, hogy az oszloptól bizonytalanul feléje indul, motyogva, alig érthetően kérdezi, mikor megy busz a városba, a férfi kajánkodva válaszolja, hogy majd hajnalban, a lány megtántorodik, majd megkapaszkodik benne, érzékeli, hogy italos lehet, esetlenül ácsorognak az idéetlen helyzetben, a lánynak sikerül végre újabb kérdést kinyögnie, tudakolja, hová tart, megválaszolja és faggatni kezdi, honnét és hogyan került ide, az akadozó feleletből végül kihámozza, leitathatták, itt meg egyszerűen kilökték egy kocsiból és sorsára hagyták, lám, most ő a sorsa, megcirógatja az arcát, az elneveti magát, erősebben csimpaszkodik belé, és tart vele, a szoros testi közelség buja gondolatokat szül a férfiban, merészen átkarolja alkalmi társát, úgy igyekszik vele a falun kívüli ház felé, a lány egyre vihog, szertelensége átragad rá is, határozottan a mellébe markol, amaz mintha észre sem venné, hagyja a csaknem durva tapogatózást, az ellenállás hiánya még merészebbé teszi, a mellékúton, ahová lekanyarodtak és ahol már nincs közvilágítás, egy vaskos nyárfához vezet, törzséhez támasztja, kezdi kibontani ruháiból, a döccenő kacajokat pedig beleegyezésként könyveli el –

lehet, hogy az is volt, lehetett csupán az öntudatlanság jele; ma már egyáltalán nem érdekes, jóllehet, az eltelt évek fikarcnyit sem fakítottak az élmény színein, megingathatatlanul hiszi, hogy az egész pontosan úgy történt, ahogy emlékezete őrizi –

vissza kellett ereszkednie a székre, noha nem tudta, a csekély mozgás, vagy az intenzív emlékezés fárasztotta-e el, mindenképpen biztonságban akarta érezni magát, és talán ez a helyzet nyugtatta meg legjobban, arról nem is szólva, hogy állatai is szépen visszarendeződtek eredeti helyeikre, ekként a felek szemmel tarthatták egymást, ő viszont ismét leragadni érezte szemháját, mintha álmokör kerülgetné, holott éppen az álmoktól, a látomásoktól félt a leginkább, bármilyen szélsőségesek, különösek voltak is, mindegyik mögött fölfedezni vélt némi konkrétumot, alkalmasint igazság is lehetett, makacsul taszigálta bele abba a borzongató állapotba, amit volt-ként jellemzett korábban, és ami tapadt rá lerázhatatlanul, eltávolíthatatlanul, úgyszólván kényszerítette, hogy kívülről, mintegy magaslesről szemlélje önmagát, egyszerre legyen alanya és tárgya egyazon cselekménynek, amit végül az elszámolás szóban foglalt össze;

izgágaságra nem hajlott soha, ideges reakciói olykor akadtak, most azonban be-belopakodó félelmei mellett jobbra az egykedvűség uralta, szerette volna, óhajtotta, hogy ez tartson ki a végsőkig: könnyebbséget remélt tőle, attól pedig, akiben rendíthetetlenül hitt, jóindulatú elnézést, kalkulációja szerint szüksége lehet rá, amikor pedig újabb bódulatából fölriadt, döbbenetesen vette tudomásul, hogy a röpke álom hatalmas víztükrön hullámoztatta, még csak el sem merült benne, annál is különösebbnek tetszett, hogy eleddig nem is pillantott le a messzeségből idáig kéklő tóra, ámbár annak látványa mindig megnyugtatta, de most ültéből is rálátott, kivált hogy a lankadatlan szél széthajtogatta szeme elől a bokrokat, ahhoz azonban messze volt a víz, semhogy hullámozását, fodrozódását kivehette volna, fakuló nyugalommal kúszott föl a végtelen határán az égre –

erősen hunyorgott –

a rossz hírek évadján – úgy tetszik – hovatovább maga is hírré válik – gondolta hümmögetve;

képtelen volt eldönteni, hogyan áll a látogatóival, pedig közelgett az időpont, amikor majd ebédet hoznak neki, amikor egyedül maradt még vágyakozott is emberek után, ha meg nála jártak, többnyire feszélyezték, igyekezett értésükre adni, hogy elege van belőlük, és ezt a kettősséget semmiképpen nem sikerült föloldania, ha csak nem abban a látomásban, amely egyszer már meglepte: szertartás a domboldali temetőben, számosan jelen vannak a faluból, hiszen itt ismer mindenki mindenkit, az imádkozó pap mögül éppen szülei elhanyagolt sírjaira látni, mintha – szokásához híven – ezúttal is fennhangon ismételné a plébános szavait, noha kissé fonáknak érzi, de csupán lassan, nehézkesen világosodik meg előtte, hogy a saját temetésén van, emiatt nem látja magát, és még amikor magához tér, akkor is zavarban van a helyzet különössége miatt, ocsúdik ugyan, hogy álom volt, netán fél éber vízió, fogai között ennek ellenére ott zizegnek még a szertartás szavai, a pap igéi, szeme előtt feketélik alkalmi öltözéke, furcsállja ezt a gyors elemelkedést a víz színétől a dombra, a visszahullást a kényelmetlen székbe, a képzelet és valóság egymásba keveredett lépcsőfokait, amelyek képletes megmászása is kapkodó levegővétellel ösztökéli és a kíméletlen fuldoklás jövőjét idézi be – sajátjaként, sorsaként –

a lét egyre nyomasztóbb nehézkedése

Isten tapintatlansága – ha kimerültél a hitben

ebben a pillanatban döbben rá, jóval korábban, hónapokkal ezelőtt, szintúgy álomban kapott már figyelmeztetést, hogy valami rendkívüli közeleg, döntő fordulat akár, akkor azonban ügyet sem vetett rá, meg sem kísérelte elemezni, végiggondolni a meghökkentő látomást, arra gondolt, ilyesmi legfőlegbb filmekben merülnek föl, azt sem vélte kizártnak, hogy benne is ilyen élmény élte tovább magát, de akár arra is gyanakodhatott volna, hogy ráadásul az élmény összekapcsolódhatott azzal a szinte rögeszmés ragaszkodásával, amely karórájához fűzte, úgyszólván nem akadhatott olyan pillanat, amikor hajlandó lett volna megszabadulni tőle, nem vette le éjszakára, nem vette le mosakodáskor, a kerti munkáknál sem, noha olykor félténie kellett volna a sérülésektől, már-már összenőtt bal csuklójával, az sem tántorította el állandósult viselésétől, hogy ahol bőre a fémmel érintkezett, időről időre apró gennyes pontok keletkeztek, begyulladt szőrtűszők, kinyomta őket, aztán rájuk sem hederített; nos, ez a mánia bizonyára megalapozta az álmot, amelynek középpontjába éppen a karóra került: valaki, képtelen volt rájönni, kicsoda, a pontos időt tudakolta tőle, amit készségesen megadott órájáról, majd amikor egy pillanat múlva ellenőrizni akarta, helyes időt mondott-e, percekkel arrébb találta a mutatót, elcsodálkozott, korrigálni kívánt, ismét a számlapra nézve újabb hirtelen eltolódást tapasztalt, ettől fogva azonban nem vette le róla szemét, látnia kellett, miként gyorsul föl a nagymutató, mind nagyobb sebességgel igyekszik körbe és taszigálja a kismutatót csakúgy, és ahogy megrémült a fékezhetetlen gyorsulástól, – emlékszik – föl is riadt, nyomban fölkapcsolta ágya mellett a lámpát, ellenőrizte karján az órát, megkönnyebbült, hogy rendben találta; különösebb reakciója a továbbiakban nem volt az álomban történetekre, újra elaludt, ébredésre úgyszólván kiesett emlékezetéből a különös história, most viszont, ebben a gyökeres fordulatot vett állapotában már-már fenyegetéssel telt meg az egykori álom jelentése, titokzatos figyelmeztetésként lehet értelmezni, jóllehet, későn jutott el tudatáig, mintegy belesimulva a volt-ba, ahogyan minden vele, sorsával, létezésével összefüggő dologgal ez történik: egyetlen szűkös jelen-pillanatban éli meg a jövő múlttá zsugorodását, a szó szoros értelmében bőrén érzi a zsugorító feszülést, nemhogy gondolatától, de fizikai jelenlététől sem képes szabadulni, egyre nyomasztóbban sejlik föl benne a jelenség összefüggése „sebével”, amelyről pontosan tudja, noha dehogyan merné akár suttogva is kimondani, gyilkosa lesz, esélytelen vele szemben a küzdelemben, nem is éledezik benne elegendő harci kedv rá, pedig nem egykedvű, inkább a félelem bénítja, egyúttal megfoghatatlan kíváncsiság és szolid vágyakozás hangolja az ismeretlenre, föltehetőleg mindez közre játszott, hogy az éjszakai fondorlatosnak tetsző és mindenképpen jelképes üzenet ennyi késéssel hatolt el tudatáig, ilyen hosszasan lappangott az elfojtásban, amelynek nyomasztása ugyanakkor rendíthetetlenül ostromolta kedélyét, magabiztosságát, sőt, emberi öntudatát –

ám azt mégsem lehet mondani, hogy kimerült volna a hitben, amely együgyű élete során fogódzója, támasza volt, a plébános majd el fogja mondani búcsúztatójában, hogy a misék alkalmával rendre ott ült a kis nyirkos templomban, bal szélén a sekrestye felől, kezében a sárgaréz csengő, amivel segédkezett a szertartásban, jól ismerte annak fordulatait, tudta, mikor következnek az úrfölmutatás, térdre szólította hozzá a jelenlévőket, és majd tanúsítani fogja a pap az ő vallásosságát, tántoríthatatlan hitét, a kétely következetes elhárítását, ez a tanúságtétel azonban már őt nem fogja érinteni, a hátramaradottakban tudatosítja csupán életének ezt a meghatározó sajátosságát, ha netán olykor emlékeznének rá, hát maradjon róla legjellemzőbben ez a kép, még ha kissé túlzó, nem különben elnagyolt is, hiszen – föltehetőleg – maga ugyancsak így óhajtott volna;

és valóban, imára kulcsolt kézzel várja gondozói fölbukkanását, hozzák számára – így szokta emlegetni – a „gyári” ebédet, amihez hasonlóképpen hozzá tartozik az ima, mivel szintén Isten ajándéka – gondolja, azt azonban ki akarja zárni, hogy idegenek magába szállását szemmel tartás, elintézi előre, miként majd az étkezés végeztével megint csendes hálát mormol el, de a két röpke ima csaknem egybeér, annyira rövid az ő ebédideje, minden falat lenyelése, akárha leves is, kinszenvedés, inkább az éhség, semmint az az iszonytató fájdalom, amely átpréseli torkán a falatokat, egy ideje a levegő tüdőbe juttatása önmagában rendkívüli erőfeszítést igényel, szakadatlan küszködést, és minduntalan a fulladás fenyegetése kísért –

feküdt az ágyban azon az oldalán, amelyen „sebe” volt, kitapasztalta, némi megkönnyebbüléssel jár, ha így tesz, gégéje kiszabadul a szoros fojtogatásból, mérhetetlenül kimerült a levegőért folytatott küzdelemben, csupán szuszogott, kapkodva pihegett, valamivel talán enyhített kínjain, noha sokban nem reménykedhetett, egy idő után majd ez a helyzet is elviselhetetlenné válik, ezt is ismerte már, ráadásul zavarta, hogy innét nem láthatja azt a kis műanyag Mária-szobrocskát, amelyet valamelyik közeli búcsúban vásárolt pár esztendeje, és állandó helyet nyert fejtől az ágya fölött, nem hitvány vásári giccsként kezelte, hanem kegytárgynak tekintette, bizakodva fordult hozzá imáival, ha csak tehetné, valójában pedig éppen azért került arra a helyre, hogy minél többször tehesse, kitűntetett részévé vált esti áhítatosságának, elalvás előtt megnyugtatta, elűzte félelmeit borongós álmaitól, kivédte a sötétség ádáz támadásait, reggelente meg erőt adott az újrakezdéshez, még ha az a nyüglődések rémével járt is együtt –

visszafogta az élet-tagadás halálos vétkétől!

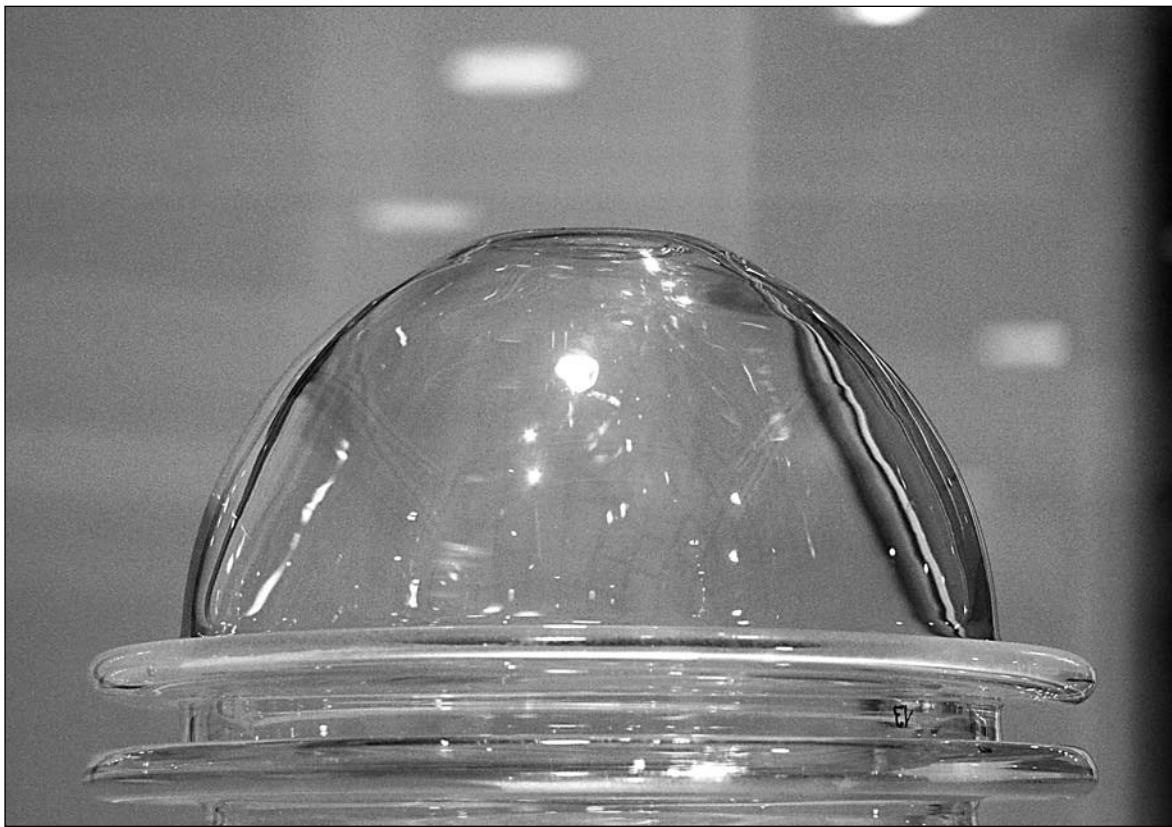
vissza az öröklét ígéretének elutasításától, a szentségek megtagadásától, jóllehet, fájdalmai abba az irányba lökdösték –

képes volt elfogadtatni vele kálváriáját

akadnak helyzetek, az övé mindenképpen ilyen lett, amelyek magasztossá bírják varázsolni a szenvedést, fölremlt előtte, hogy éppen ilyesfélét mutat föl vallása, amikor a megváltást szenvedéstörténethez kapcsolja, de hogy merészelné ő kivonni magát ez alól, egyetlen lehetősége, hogy elfogadja – akár Jóbként – a rá mért sorsot, nem hogy nem hadakozik ellene, de egyértelműen elutasít minden beavatkozást, a gyógyítás próbálkozását, nem engedi meg, hogy idegen kezek ilyesféle szándékkal érintsék testét, ámbár annyi engedelményt mégis csak tett, hogy a már nyugdíját élvező agg orvost fogadta, beszélgetésük viszont jó részt titok maradt kettejük között, nem avattak be rokonságot sem;

volt ebben valami makacs elszántság – némi félelem mellett –, amely ugyan csekély mértékben, de látni engedte szerénykedő hajlamát a mártíromságra, pontosabban arra, amit ő annak vélt – esetleg tudatlanságból, esetleg rögeszme ként, végső soron egyre megy; nem csak egy szent ügynek támadhatnak vértanúi, megszüllheti azokat közösségi, vagy privát téveszme csakúgy, és ez utóbbiak sem minősíthetők öntudatlannak, valahol a legmélyükön pislákol a ráció szikrája, ami azonban fölöttébb kevés ahhoz, hogy bevilágítsa az érvényesség homályló ösvényeit, igen, el lehet tévedni, sokkalta könnyebb eltévedni, mint rálelni az ígéretesebb irányra, kivált a rossz hírek évadján, amikor egyébként is fölborul az élet rendje: a pohos dongók képtelenek az erős szélben leszállni a mezei csorbóka sárga virágaira, a krúgató örvös galamb minden karmával feszesen kapaszkodik a diófa ágába, hogy le ne sodródjék, odébb érdesen csetteg búcsúzó a tövisszúró gébics, a fűzek alatt is mind vastagabb csalit zörög –

valamikor a maga módján igyekezett megfejteni a világ üzeneteit, amelyek füvek, fák, bogarak, lepkék, madarak, rókák, gombák, szelek, felhőjárások, csillagmozgások nyelvén fogalmazódnak meg, betegsége kezdetével érdeklődése halványulni kezdett, valahogy másként tekintett az égre, mintha a sötétanyagban kívánta volna fölfedezni a lényegét, aminek parányi részét – hitte – magában hordozza, ám az az anyag nem nyilatkozott neki, az az anyag, ha anyag egyáltalán, mélyen hallgat és nem mutatkozik, el kellett fogadnia – alázattal, beletörődéssel, hogy amikor majd nyilatkozni fog, ő korántsem biztos érzékeléssel nyithat feléje – a véglegessé szilárdult volt-ból...

Széplaki Tibor
munkája